

Grozījumi:

MK 09.03.2010. noteikumi Nr.233 / LV, 41, 12.03.2010. / Stājas spēkā 13.03.2010.

MK 28.11.2017. noteikumi Nr.700 / LV, 237, 30.11.2017. / Stājas spēkā 01.12.2017.

Ministru kabineta noteikumi Nr.575

Rīgā 2008.gada 21.jūlijā (prot. Nr.51 29.§)

Bakteriālās iedegas apkarošanas un izplatības ierobežošanas kārtība

Izdoti saskaņā ar Augu aizsardzības likuma 5.panta 13.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā apkaro augu karantīnas organismu – bakteriālo iedegu *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. (turpmāk – organisms) – un ierobežo tā izplatību.

2. Noteikumi attiecas uz organisma saimnieaugu – ābeļu *Malus* Mill., bumbieru *Pyrus* L., vilkābeļu *Crataegus* L., pīlādžu *Sorbus* L., klinteņu *Cotoneaster* Ehrh., cidoniju *Cydonia* Mill., krūmcidoniju *Chaenomeles* Lindl., korinšu *Amelanchier* Medik., eriobotriju *Eriobotrya* Lindl., mespilu *Mespilus* L., ugunsērķšķu *Pyracantha* M.Roem. un Dāvida fotīniju *Photinia davidiana* (Decne.) Cardot – augiem (turpmāk – saimniekaugs), izņemot augļus un sēklas.

3. Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk – dienests):

3.1. pārbauda saimniekaugus;

3.2. ņem paraugu no saimniekauga organisma noteikšanai saskaņā ar šo noteikumu pielikumu un nosūta laboratoriskām analīzēm;

3.3. laboratoriski diagnosticē organismu;

3.4. piemēro organisma izplatības ierobežošanas un apkarošanas pasākumus (turpmāk – fitosanitārais pasākums) un uzrauga to veikšanu;

3.5. veic nepieciešamos pasākumus, lai noteiktu organisma iespējamo izcelšanos.

4. Persona reģistrējas fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrā

saskaņā ar normatīvajiem aktiem par augu karantīnu, ja tās īpašumā vai valdījumā ir komercdārzs – dārzs, kas ierīkots, lai gūtu peļņu no augļu tirdzniecības, un ir kopts (apstrādātas rindstarpas un apdobs, veidoti vainagi).

5. Komercdārza platība ir:

5.1. ābelēm – ne mazāka par vienu hektāru;

5.2. bumbierēm un krūmcidonijām – ne mazāka par 0,5 hektāriem.

II. Fitosanitāro pasākumu noteikšana

6. Ja saimniekauga pārbaudē dienests konstatē organisma vizuālās pazīmes, dienests:

6.1. ņem paraugu laboratoriskām analīzēm un saimniekaugu marķē;

6.2. lai novērstu organisma izplatīšanās risku, uz laiku līdz 15 darbdienām aizliedz personai pārvietot saimniekaugu un to pavairošanas materiālu no audzēšanas vai augšanas vietas.

7. Ja, veicot laboratoriskās analīzes, paraugā organisms netiek konstatēts, dienests atceļ šo noteikumu 6.2.apakšpunktā minēto lēmumu.

8. Ja, veicot laboratoriskās analīzes, paraugā organisms tiek konstatēts, dienests piecu darbdienu laikā pēc analīžu rezultātu saņemšanas pieņem lēmumu par fitosanitāro pasākumu veikšanu saskaņā ar šo noteikumu 9. un 11.punktu.

9. Dienests:

9.1. atzīst saimniekaugu, no kura ņemts paraugs, par inficētu (turpmāk – inficētais saimniekaugs). Ja paraugs veidots no vairākiem saimniekaugiem, par inficētiem atzīst visus tos saimniekaugus, no kuriem ņemts šis paraugs. Stādaudzētavā un potcelmu pavairošanas laukā par inficētiem atzīst visus augus, kuri aug platībā, no kuras ņemts paraugs organisma latentās formas noteikšanai. Konteinerstādiem par inficētiem uzskata visu pēc sastāva un izcelsmes viendabīgu augu daudzumu, kas dokumentēts kokaudzētavas grāmatā vai kuram ir izsniegta augu pase (turpmāk – partija), no kuras ņemts paraugs organisma latentās formas noteikšanai;

9.2. par organisma perēkli atzīst teritoriju, kurā aug inficētais saimniekaugs:

9.2.1. stādaudzētavu – platību, kurā aug stādi (neatkarīgi no to izmantošanas mērķa);

9.2.2. mātesaugu (augus, kuru izmanto sēklu un pavairošanas materiāla (izņemot potcelmus) iegūšanai) stādījumu;

9.2.3. potcelmu pavairošanas lauku – platību, kurā tiek izaudzēti un iegūti potcelmi;

9.2.4. komercdārzu;

9.2.5. ražojošu dārzu – dārzu, kas ierīkots, lai augļus izmantotu personiskām vajadzībām vai gūtu peļņu no augļu tirdzniecības, bet kas nav komercdārzs;

9.2.6. piemājas dārzu – dārzu, kas ierīkots, lai izaudzētos augļus izmantotu personiskām vajadzībām;

9.2.7. genofonu – saimniekaugu ģenētisko resursu kolekciju, kas pieder personai, kura saskaņā ar normatīvajiem aktiem par institūciju un komercsabiedrību specializāciju lauksaimniecības augu sugu ģenētisko resursu kolekcionēšanā ir specializējusies ģenētisko resursu kolekcionēšanā, saglabāšanā, raksturošanā, izvērtēšanā un izmantošanā;

9.2.8. mātesaugu stādījumu un potcelmu pavairošanas lauku, no kura ņemts pavairošanas materiāls, kas

ticis izmantots stādu iegūšanai stādaudzētavā, kura atzīta par organisma perēkli. Kokaudzētavas grāmatā norāda pavairošanas materiāla izcelsmi un pavairošanas materiāla un stādu klonālo saistību. Audzētājam ir mātesaugu stādījuma shēma, kurā norādīti pavairošanas materiāla iegūšanai izmantotie mātesaugi;

9.2.9. stādaudzētavu, kurā aug stādi, kuru iegūšanai izmantots pavairošanas materiāls no mātesaugu stādījuma vai potcelmi no potcelmu pavairošanas lauka, kurš atzīts par organisma perēkli. Kokaudzētavas grāmatā norāda potzaru, potcelmu un cita pavairošanas materiāla izcelsmi un stādu iegūšanai izmantotā pavairošanas materiāla un iegūto stādu klonālo saistību. Audzētājam ir mātesaugu stādījuma shēma, kurā norādīti pavairošanas materiāla iegūšanai izmantotie mātesaugi;

9.2.10. sawajā esošiem saimniekaugiem – platību 10 m rādiusā ap inficēto saimniekaugu;

9.2.11. apkārtējās saimniekaugu audzēšanas platības (stādaudzētava, mātesaugu stādījums un potcelmu pavairošanas lauks) 100 m platā joslā, ja tās apsaimnieko viena un tā pati persona;

9.2.12. ja apdzīvotā vietā inficētais saimniekaugs konstatēts piemājas dārzā un dienests organismu konstatē vairāk nekā 20 procentos piemājas dārzu, kur aug saimniekaugi, – visu apdzīvotās vietas teritoriju;

9.2.13. citās šajā apakšpunktā neminētās vietās – visu stādījumu;

9.3. atzīst par iespējami inficētiem pārējos saimniekaugus, kas atrodas organisma perēklī;

9.4. nosaka par buferzonu teritoriju triju kilometru platā joslā apkārt organisma perēklim un veic saimniekaugu pārbaudes.

10. Lēmumu par buferzonas noteikšanu, kā arī vispārējos administratīvos aktus par fitosanitārajiem pasākumiem un to atcelšanu dienests publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un dienesta tīmekļa vietnē.

(MK 09.03.2010. noteikumu Nr.233 redakcijā)

11. Dienests organisma perēklī nosaka šādus fitosanitāros pasākumus:

11.1. aizliedz saimniekaugu pārvietošanu no organisma perēkļa;

11.2. stādaudzētavā sadedzinot iznīcina:

11.2.1. visus stādus platībā, no kuras ņemts paraugs organisma latentās formas noteikšanai, ja paraugā konstatēts organisms;

11.2.2. inficēto saimniekaugu partiju, ja organisms konstatēts konteinerstādam;

11.2.3. inficēto saimniekaugu partiju, ja konstatētas organisma vizuālās pazīmes un paraugā konstatēts organisms;

11.3. potcelmu pavairošanas laukā sadedzinot iznīcina inficēto saimniekaugu, saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm, kā arī saimniekaugus, kas aug 10 metru rādiusā ap inficēto saimniekaugu vai saimniekaugu ar organisma vizuālajām pazīmēm (attālumu mēra no saimniekauga stumbra);

11.4. mātesaugiem – sadedzinot iznīcina inficēto saimniekaugu un saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm, kā arī vismaz divus nākamos saimniekaugus uz katru pusi tajā pašā rindā no inficētā saimniekauga vai saimniekauga ar vizuālajām organisma pazīmēm, bet ne mazāk kā piecus metrus uz katru pusi no inficētā saimniekauga vai saimniekauga ar vizuālajām organisma pazīmēm, kā arī apkārt esošos saimniekaugus, kuru vainagi saskaras ar inficēto saimniekaugu vai ar saimniekaugu, kuram ir vizuālās organisma pazīmes;

11.5. šo noteikumu 9.2.8.apakšpunktā minētajā gadījumā:

11.5.1. aizliedz izplatīt pavairošanas materiālu no mātesaugu stādījuma un potcelmu pavairošanas lauka gadā, kad konstatēts organisms, un nākamajā gadā;

11.5.2. nākamajā gadā pēc organisma konstatēšanas veic mātesaugu stādījuma un potcelmu pavairošanas lauka vizuālo pārbaudi un no mātesaugiem un potcelmu pavairošanas lauka saimniekaugiem, kas ir klonāli

saistīti ar inficēto stādu partiju, ņem paraugu organisma latentās formas noteikšanai. Ja laboratoriskajās analīzēs organisms netiek konstatēts, dienests fitosanitāros pasākumus atceļ un atļauj izplatīt pavairošanas materiālu;

11.5.3. ja pavairošanas materiāls bijis iegādāts no citas personas, gadā, kad konstatēts organisms, veic mātesaugu stādījuma un potcelmu pavairošanas lauka vizuālo pārbaudi, nākamajā gadā veic mātesaugu stādījuma un potcelmu pavairošanas lauka vizuālo pārbaudi un no mātesaugiem un potcelmu pavairošanas lauka saimniekaugiem, kas ir klonāli saistīti ar inficēto stādu partiju, ņem paraugu organisma latentās formas noteikšanai. Ja laboratoriskajās analīzēs organisms netiek konstatēts, dienests atceļ fitosanitāros pasākumus;

11.6. šo noteikumu 9.2.9.apakšpunktā minētajā gadījumā gadā, kad konstatēts organisms, aizliedz izplatīt stādus, nākamajā gadā ņem paraugu organisma latentās formas atklāšanai. Ja laboratoriskajās analīzēs organisms netiek konstatēts, dienests atceļ fitosanitāros pasākumus un atļauj izplatīt stādus;

11.7. komercdārzā – sadedzinot iznīcina inficēto saimniekaugu un saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm, kā arī vismaz divus nākamos saimniekaugus uz katru pusi tajā pašā rindā no inficētā saimniekauga vai saimniekauga ar vizuālajām organisma pazīmēm, bet ne mazāk kā piecus metrus uz katru pusi no inficētā saimniekauga vai saimniekauga ar vizuālajām organisma pazīmēm;

11.8. genofondā:

11.8.1. sadedzinot iznīcina inficēto saimniekaugu, saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm, kā arī apkārt esošos saimniekaugus, kas tieši saskaras ar inficēto saimniekaugu vai saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm;

11.8.2. ja iznīcināšanai pakļautais saimniekaugs ir šķīmes vienīgais eksemplārs Latvijā, atļauj iegūt atveseļotus stādus un nosaka termiņu to iegūšanai, pēc termiņa beigām saimniekaugu iznīcina un dienests nosaka:

11.8.2.1. izgriezt un sadedzināt saimniekauga zarus ar vizuālajām organisma pazīmēm;

11.8.2.2. katru gadu iznīcināt saimniekauga ziedus;

11.8.2.3. saimniekaugu un 10 metru rādiusā ap to esošos saimniekaugus aizliedz izmantot kā mātesaugus;

11.9. augu kolekcijā (botāniskajos dārzos, dendrārijos, kokaudzētavās, zinātniskajās iestādēs, arboretumos) sadedzinot iznīcina inficēto saimniekaugu, saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm, kā arī apkārt esošos saimniekaugus, kuru vainagi saskaras ar inficēto saimniekaugu vai ar saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm;

11.10. ražojošajos dārzos, piemājas dārzos un pārējās vietās – sadedzinot iznīcina inficēto saimniekaugu, saimniekaugu ar vizuālajām organisma pazīmēm un saimniekaugus 10 metru rādiusā apkārt inficētajam saimniekaugam vai saimniekaugam ar vizuālajām organisma pazīmēm;

11.10.¹ komercdārzā vai ražojošā dārzā sadedzinot iznīcina visus organisma saimniekaugus platībā, no kuras ņemts paraugs organisma latentās formas noteikšanai saskaņā ar šo noteikumu 13.³ punktu, ja paraugā konstatēts organisms;

11.11. pēc saimniekaugu iznīcināšanas darbarīkus un citus materiālus, kurus izmanto inficēto saimniekaugu iznīcināšanai, dezinficē ar hloru saturošiem sadzīves ķīmijas preparātiem;

11.12. iznīcinātā saimniekauga atvases apstrādā ar augu aizsardzības līdzekli saskaņā ar normatīvajiem aktiem par augu aizsardzību.

(Grozīts ar MK 09.03.2010. noteikumiem Nr. 233; MK 28.11.2017. noteikumiem Nr. 700)

12. Saimniekaugus iznīcina dienesta uzraudzībā ne vēlāk kā 15 dienas pēc šo noteikumu 8.punktā minētā lēmuma saņemšanas.

13. Ja dienests, veicot organisma perēklī atkārtotu pārbaudi, tajā pašā veģetācijas periodā konstatē organisma

vizuālās pazīmes uz iespējami inficētiem saimniekaugiem, piemēro fitosanitāros pasākumus saskaņā ar šo noteikumu 11.punktu.

13.¹ Ja dienests, veicot pārbaudi organisma perēklī komercdārzā vai ražojošā dārzā, kādā no nākamajiem diviem gadiem pēc lēmuma pieņemšanas par fitosanitāro pasākumu piemērošanu konstatē organismu, tas personai nosaka šādus uzdevumus:

13.¹ 1. sagatavot un divu nedēļu laikā iesniegt dienestā rīcības plānu organisma apkarošanai. Rīcības plānā iekļauj informāciju par:

13.¹ 1.1. regulāriem vizuāliem novērojumiem no 15. maija līdz 15. septembrim organisma saimniekaugu stādījumos visā perēkļa teritorijā. Vizuālos novērojumus veic vismaz vienu reizi divās nedēļās;

13.¹ 1.2. īstenojamiem stādījumu kopšanas darbiem, norādot konkrētā darba veikšanas datumu, un stādījumu kopšanā izmantojamo darbarīku dezinfekciju, norādot konkrētu dezinfekcijas līdzekli un dezinfekcijas paņēmieni;

13.¹ 1.3. plānoto stādīšanai paredzēto organisma saimniekaugu iegādi, norādot to iegādes vietu un stādīšanas vietas shēmu;

13.¹ 1.4. atbildīgajām personām par šo noteikumu 13.¹ 1.1., 13.¹ 1.2. un 13.¹ 1.3. apakšpunktā minēto darbu īstenošanu;

13.¹ 2. norādīt novērojumu žurnālā šo noteikumu 13.¹ 1.1., 13.¹ 1.2. un 13.¹ 1.3. apakšpunktā minēto darbu izpildi;

13.¹ 3. līdz fitosanitāro pasākumu atcelšanai katra kalendāra gada sākumā līdz 1. aprīlim atjaunināt šo noteikumu 13.¹ 1. apakšpunktā minēto informāciju.

(MK 28.11.2017. noteikumu Nr. 700 redakcijā)

13.² Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 13.¹ punktā minētā rīcības plāna iesniegšanas izvērtē tā atbilstību šo noteikumu 13.¹ 1. apakšpunktā minētajām prasībām. Ja prasības nav izpildītas, dienests nosaka piecu darbdienu termiņu neatbilstību novēršanai. Ja noteiktajā termiņā neatbilstības netiek novērstas, iestājas normatīvajos aktos paredzētā atbildība.

(MK 28.11.2017. noteikumu Nr. 700 redakcijā)

13.³ Šo noteikumu 13.¹ punktā minētajā gadījumā dienests vismaz vienu reizi veģetācijas periodā ņem paraugus no iespējami inficētajiem saimniekaugiem organisma perēklī un nosūta tos laboratoriskajām analīzēm.

(MK 28.11.2017. noteikumu Nr. 700 redakcijā)

14. Lai ierobežotu organisma izplatīšanos, aizliegts pārvietot bišu stropus no organisma perēkļa vai buferzonas un ievest bišu stropus organisma perēklī vai buferzonā laikposmā, kas sākas ar saimniekauga ziedēšanas sākumu un beidzas vismaz divas nedēļas pēc saimniekauga ziedēšanas beigām.

15. No stādaudzētavas, mātesaugiem un potcelmu pavairošanas lauka, kas atrodas buferzonā, aizliegts pārvietot vai izplatīt pavairošanas materiālu. Ja, veicot pārbaudi, dienests nekonstatē saimniekaugu ar organisma vizuālajām pazīmēm, tas atļauj pavairošanas materiālu pārvietot un izplatīt.

16. Dienests pieņem lēmumu par šo noteikumu 9., 11. un 14.punktā minēto fitosanitāro pasākumu atcelšanu, ja organisma perēklī divus veģetācijas periodus pēc kārtas dienests nav konstatējis organismu vai piemājas dārzā divus veģetācijas periodus pēc kārtas nav konstatējis organisma vizuālās pazīmes. Dienests piecu darbdienu laikā pēc analīžu rezultātu saņemšanas pieņem lēmumu par fitosanitāro pasākumu atcelšanu.

(Grozīts ar MK 09.03.2010. noteikumiem Nr.233)

17. Ja tirdzniecības vietā saimniekaugiem tiek konstatētas organisma vizuālās pazīmes, dienests:

17.1. tirgos – iznīcina saimniekaugu partiju, kurā konstatēts saimniekauga organisms ar vizuālajām pazīmēm;

17.2. pārējās tirdzniecības vietās – ņem paraugu laboratoriskām analīzēm un līdz to pabeigšanai aizliedz saimniekaugu partijas tirdzniecību, kurā konstatēts saimniekaugs ar organisma vizuālajām pazīmēm. Ja organismu konstatē, dienests pieņem lēmumu par saimniekaugu partijas iznīcināšanu, kurā konstatēts saimniekauga organisms.

18. Ja persona pieprasa paņemt vairāk paraugu, nekā noteikts šo noteikumu pielikumā, tā maksā par paraugu ņemšanu un laboratorisko analīzi saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto Valsts augu aizsardzības dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi.

Ministru prezidents I.Godmanis

Zemkopības ministrs M.Roze

Pielikums
Ministru kabineta
2008.gada 21.jūlija noteikumiem Nr.575

Paraugu ņemšana organisma atklāšanai

(Pielikums grozīts ar MK 28.11.2017. noteikumiem Nr. 700)

1. Paraugus ņem:

1.1. no saimniekaugiem ar organisma vizuālajām pazīmēm augu audzēšanas un augšanas vietā;

1.2. no pavairošanas materiāla (stādiem, potcelmiem, mātesaugiem) bez organisma vizuālajām pazīmēm latentās formas noteikšanai;

1.3. šo noteikumu 13.³ punktā minētajā gadījumā bez organisma vizuālajām pazīmēm latentās formas noteikšanai.

2. No saimniekaugiem ar organisma vizuālajām pazīmēm paraugam ņem:

2.1. neatlapotus zarus, zaru nogriežot aptuveni 10 centimetrus zem bojājuma vietas tā, lai tiktu iekļauta zara dzīvā, nebojātā daļa;

2.2. zarus no viena vai vairākiem vienas ģints saimniekaugiem:

2.2.1. genofondā – vienu paraugu no katra saimniekauga;

2.2.2. komercdārzā un ražojošā dārzā:

2.2.2.1. vienu paraugu no katra hektāra, ja dārza platība ir līdz trim hektāriem;

2.2.2.2. vienu paraugu no katriem trim hektāriem, ja dārza platība ir lielāka par trim hektāriem;

2.2.3. piemājas dārzā – ne vairāk kā vienu paraugu no ģints;

2.2.4. stādaudzētavā – vienu paraugu no katras partijas;

2.2.5. tirdzniecības vietās – vienu paraugu no katras partijas;

2.2.6. pārējās saimniekaugu augšanas vietās – vienu paraugu;

2.3. paraugu var veidot no vienas ģints vairākiem saimniekaugiem. Ja saimniekaugiem ir atšķirīgi augšanas apstākļi vai

saimniekaugi ar organisma vizuālajām pazīmēm aug izklaidus, šajās vietās ņem atsevišķu paraugu.

3. No pavairošanas materiāla bez organisma vizuālajām pazīmēm organisma latentās formas noteikšanai paraugam ņem:

3.1. 10–20 centimetrus garus atlapotus zarus;

3.2. 100 zaru no vienas ģints saimniekaugiem no katras 0,1 ha platības, ja stādaudzētavā ir vairāk par 1000 šīs ģints augu;

3.3. zarus 5 % apjomā no vienas ģints saimniekaugu skaita, bet ne mazāk kā 30 zaru, ja stādaudzētavā ir mazāk par 1000 šīs ģints augu;

3.4. no konteinerstādiem – 100 zaru no vienas ģints saimniekaugiem no katriem 1000 šīs ģints augiem stādaudzētavā, zarus 5 % apjomā no vienas ģints saimniekaugu skaita, bet ne mazāk kā 30 zaru, ja stādaudzētavā ir mazāk par 1000 šīs ģints augu.

4. No iespējami inficētajiem saimniekaugiem organisma perēklī (komercdārzā vai ražojošā dārzā) bez organisma vizuālajām pazīmēm latentās formas noteikšanai ņem vienu paraugu no vienas ģints saimniekaugiem katros 0,5 hektāros. Paraugs sastāv no 10–20 centimetru gariem 100 atlapotiem zariem.

Zemkopības ministrs M.Roze